

002. DF2 KDB: 461
M. regl. fastsatt 27.08.1928 og 12.09.1930
KDB: 2072

NVE/0196
V 1931

Lund & Lachar
24/1-21

TILLATELSE

FOR

GLOMMENS OG LAAGENS BRUKSEIERFORENING

TIL

Å FORETA EN REGULERING AV BYGDIN.

(MEDDELT VED KONGELIG RESOLUSJON AV 5 JULI 1928.)

Ved kongelig resolusjon av 5 juli 1928 er det bestemt:

- «1. Det tillates i medhold av lov om vassdragsreguleringer av 14 desember 1917 Glommens og Laagens Brukseierforening å foreta regulering av Bygdin og Osensjøen.
2. Det bestemmes i medhold av nevnte lovs § 16 post 1, at stevning til de ved regulering av Bygdin og Osensjøen foranledigede skjønn og takster kan skje på den måte som er foreskrevet for almenningssaker i lov av 9 juli 1851 § 1, jfr. § 15 i loven om rettergangsordningens ikrafttreden.»

Betingelser

for

tillatelse til regulering av Bygdin.

(Fastsatt ved kongelig resolusjon av 5 juli 1928.)

1.

Reguleringskonsesjonen gis for et tidsrum av 50 år regnet fra konsesjonens datum. Dersom vannfall tilhørende norske kommuner deltar i reguleringen eller blir medeiere i reguleringsanlegget, gjelder konsesjonen for disses vedkommende i ubegrenset tid.

Reguleringskonsesjonen kan ikke overdras.

Det utførte reguleringsanlegg eller andel deri kan ikke avhendes, pantsettes eller gjøres til gjenstand for arrest eller utlegg uten i forbindelse med vannfall i samme vassdrag nedenfor anlegget.

Ved konsesjonstidens utløp tilfaller de private vannfallseieres andel i reguleringsanlegget staten uten vederlag.

Anlegget må ikke nedlegges uten statsmyndighetenes samtykke.

2.

I det 35te år efterat konsesjonen er gitt, skal staten kunne innløse de andeler i reguleringsanlegget som måtte tilhøre eiere for hvem reguleringstillatelsen er tidsbegrenset. Benytter staten sig ikke herav, skal den i det 10de år derefter ha samme adgang. Bestemmelsen om innløsning må være meldt reguleringsanleggets eier 5 år i forveien. Innløsningssummen blir å beregne under hensyn til at grunnstykker og rettigheter samt vannbyg-

ningsarbeider og hus har en verdi svarende til hvad de bevislig har kostet ved erhvervelsen med fradrag for amortisasjon i 50 år. For annet tilbehør beregnes den tekniske verdi efter skjønn på statens bekostning.

Anlegget skal ved innløsningen være i fullt driftsmessig stand. Hvorvidt så er tilfelle, avgjøres i tilfelle av tvist ved skjønn på statens bekostning.

Konsesjonæren plikter på sin bekostning å utføre hvad skjønnnet i så henseende måtte bestemme.

3.

For den økning av vannkraften som ved reguleringen tilflyter eiere av vannfall eller bruk i vassdraget skal disse erlegge følgende årlige avgifter:

Til staten i hele konsesjonstiden kr. 0,20 pr. naturhestekraft.

Til de fylkes-, herreds- og bykommuner som Kongen bestemmer kr. 1,30 de første 5 år, senere kr. 1,80 pr. naturhestekraft.

Økningen av vannkraften beregnes på grunnlag av den økning av vassdragets lavvannføring som reguleringen antas å ville medføre utover den vannføring som har kunnet påregnes år om annet i 350 dager av året. Ved beregningen av denne økning forutsettes det at magasinet utnyttes på en sådan måte at vannføringen i lavvannsperioden blir så jevn som mu-

lig. Hvad der i hvert enkelt tilfelle skal ansees som den ved reguleringen innvunne økning av vannkraften, avgjøres med bindende virkning av departementet.

Plikten til å erlegge de ovenfor omhandlede avgifter inntreffer etterhvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

4.

For den i punkt 3 omhandlede økning av vannkraften skal der erlegges en godtgjørelse en gang for alle til staten av kr. 1,00 for hver ved reguleringen innvunnen naturhesteskraft. Godtgjørelsen blir å erlegge etterhvert som den ved reguleringen innvunne vannkraft tas i bruk.

Avgifter og godtgjørelse har samme pantesikkerhet som skatter på fast eiendom og kan inndrives på samme måte som disse. Etter forfall svares 6 pct. rente.

5.

Nærmere bestemmelser om betalingen av avgifter etter post 3, godtgjørelse etter post 4 og kontroll med vannforbruket samt angående avgivelse av kraft, jfr. post 21, skal, for såvidt de ikke er fastsatte av Kongen, med bindende virkning for hvert enkelt tilfelle fastsettes av vedkommende regjeringsdepartement.

6.

Arbeidet må fullføres innen en frist av 7 år fra konsesjonens datum. Under særlige omstendigheter kan fristen forlenges av Kongen.

I fristen medregnes ikke den tid som på grunn av overordentlige tildragelser (vis major) streik eller lockout har vært umulig å utnytte.

For hver dag fristen uten tillatelse meddelt av Kongen måtte oversittes erlegges konsesjonshaveren en løpende mulkt til statskassen av kr. 100,00.

7.

Arbeidet skal utføres ved funksjonærer og arbeidere, som har norsk innfødsrett eller statsborgerrett.

Vedkommende departement kan tilstede undtagelse fra denne regel, når spesiell fagkunnskap eller øvelse eller lignende hensyn gjør det nødvendig eller særlig ønskelig.

For hver dag nogen i strid med foranstående bestemmelser er i konsesjonærens tjeneste, erlegges til statskassen en løpende mulkt stor inntil kr. 50,00 — femti kroner — for hver person.

8.

Konsesjonæren skal ved bygning og drift av anlegget anvende norske varer for såvidt disse kan fåes like godt, tilstrekkelig hurtig — herunder forutsatt at der er utvist all mulig aktsomhet med hensyn til tiden for bestillingen — samt til en pris som ikke med mer enn 10 — ti — procent overstiger den pris med tillagt toll hvortil de kan erholdes fra utlandet. Er der adgang til å velge mellom forskjellige innenlandske tilbud, antas det tilbud, som representerer det største innen landet fallende arbeide og produserte materiale, selv om dette tilbud er kostbarere, når bare ovennevnte prisforskjell — 10 procent — i forhold til utenlandsk vare ikke derved overstiges. Toll og pristillegg til sammen forutsettes dog ikke å skulle overstige 25 procent av den utenlandske varepris (eksklusiv toll). I tilfelle av tvist herom avgjøres spørsmålet av departementet.

Vedkommende departement kan dispensere fra disse regler, når særegne hensyn gjør det påkrevet. For overtredelse av bestemmelsene i nærværende post erlegges konsesjonæren for hver gang etter avgjørelse av vedkommende departement en mulkt av inntil 15 procent av verdien. Mulkten tilfaller statskassen.

9.

Forsikring tegnes fortrinnsvis i norske selskaper, hvis disse byr like fordelaktige betingelser som utenlandske.

10.

Arbeiderne må ikke pålegges å motta varer istedenfor penger som vederlag for arbeide eller pålegges noen forpliktelse med hensyn til innkjøp av varer (herunder dog ikke sprengstoff, verktøi og andre arbeidsmaterialer). Verktøi og andre arbeidsredskaper, som utleveres arbeiderne til benyttelse, kan bare kreves erstattet når de bortkastes eller ødelegges, og da bare med deres virkelige verdi, beregnet etter hvad de har kostet konsesjonæren med rimelig fradrag for slitasje. Hvis konsesjonæren holder handelsbod for sine arbeidere, skal nettooverskuddet etter revidert årsregnskap anvendes til almennyttig øiemed for arbeiderne. Anvendelsen fastsettes etter samråd med et av arbeiderne opnevnt utvalg, som i tilfelle av tvist kan forlange saken forelagt for vedkommende regjeringsdepartement til avgjørelse.

Konsesjonæren skal være ansvarlig for at hans kontraktører oppfyller sine forpliktelser overfor arbeiderne ved anlegget.

11.

Konsesjonæren er forpliktet til når vedkommende departement forlanger det på den måte og på de vilkår som departementet bestemmer å skaffe arbeiderne den til enhver tid nødvendige lægehjelp og å holde et for øiemedet tjenlig sykehus med isolasjonslokale og tidsmessig utstyr.

12.

Konsesjonæren er i fornøden utstrekning forpliktet til på rimelige vilkår og uten beregning av nogen fortjeneste å skaffe arbeiderne og funksjonærene sundt og tilstrekkelig husrom etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

Konsesjonæren er ikke uten vedkommende regjeringsdepartements samtykke berettiget til i anledning av arbeidstvistigheter å opsi arbeiderne fra bekvemmeligheter eller hus leiet hos ham. Uenig-

het om hvorvidt opsigelse skyldes arbeidstvist, avgjøres med bindende virkning av departementet.

13.

Konsesjonæren er forpliktet til i den utstrekning som Arbeidsdepartementet bestemmer å erstatte utgiftene til vedlikehold og istandsettelse av offentlige veier, broer og kaier, hvor disse utgifter blir særlig øket ved anleggsarbeider. Veier, broer og kaier som konsesjonæren anlegger, skal stilles til fri avbenyttelse for almenheten, forsåvidt departementet finner at dette kan skje uten vesentlige ulemper for anlegget.

14.

Konsesjonæren er forpliktet til etter avgjørelse av departementet å erstatte vedkommende fattigkommune dens utgifter til fattigunderstøttelse av de ved reguleringsanlegget ansatte arbeidere og deres familier.

15.

Innen reguleringen tas i bruk, skal der til fremme av fisket i vassdraget opprettes et fond hvis størrelse fastsettes til kr. 30 000,00.

16.

Konsesjonæren plikter før arbeidet påbegynnes å forelegge departementet detaljerte planer med fornødne opplysninger, beregninger og omkostningsoverslag vedkommende reguleringsanlegget, således at arbeidet ikke kan iverksettes før planene er approbert av departementet. Anlegget skal utføres på en solid måte og skal til enhver tid holdes i fullt driftsmessig stand. Dets utførelse såvel som dets senere vedlikehold og drift undergis offentlig tilsyn. De hermed forbundne utgifter utredes av anleggets eier.

17.

Ved damanlegget skal der tillates truffet militære foranstaltninger for sprengning i krigstilfelle, uten at anleg-

gets eier har krav på godtgjørelse eller erstatning for de herav følgende ulemper eller innskrenkninger med hensyn til anlegget eller dets benyttelse. Anleggets eier må uten godtgjørelse finne sig i den bruk av anlegget som skjer i krigsøiemed.

18.

Vannslipningen skal foregå overensstemmende med et reglement som Kongen på forhånd utferdiger. En norsk statsborger, som vedkommende departement godtar, skal forestå manøvreringen. Ekspropriasjonsskjønn kan ikke påbegynnes før manøvreringsreglementet er fastsatt.

Forsåvidt dammen manøvreres i strid med reglementet kan konsesjonshaveren pålegges en tvangsmulkt til statskassen av inntil kr. 1 000,00 for hver gang etter departementets nærmere bestemmelse.

19.

Reguleringsanleggets eier skal efter nærmere bestemmelse av departementet utføre de hydrografiske iakttagelser, som i det offentlige interesse finnes påkrevet, og stille det innvunne materiale til disposisjon for det offentlige. Den tillatte opdemningshøide og den tillatte laveste tapningsgrense betegnes ved et fast og tydelig vannstandsmerke, som det offentlige godkjenner.

Kopier av alle karter, som konsesjonæren måtte la opta i anledning av anlegget, skal tilstilles Norges Geografiske Opmåling med opplysning om hvordan målingene er utført.

20.

Eieren skal uten vederlag for det utførte anlegg finne sig i enhver ytterligere regulering i vedkommende vassdrag, som ikke forringer den tillatte regulerings effekt, og han skal vederlagsfritt avgi fornødent driftsvann til mulige senere kanalanlegg for statens regning.

21.

De vannfalls- og brukseiere som benytter sig av det ved reguleringen inn-

vunne driftsvann, er forpliktet til å avgi til den eller de kommuner, derunder også fylkeskommuner, som departementet bestemmer, efterhvert som utbygning skjer, inntil 10 pct. av den for hvert vannfall innvunne økning av kraften (beregnet som angitt i post 3). Staten forbeholdes rett til å erholde inntil 5 pct. av kraften.

Når 30 år er forløpet fra konsesjonens meddelelse, kan de kommuner hvis interesser berøres av reguleringen, uansett den ovenfor betingede procent for kraftavgivelse og uten hinder av den foran fastsatte begrensning med Kongens samtykke, efterhvert som kraft blir ledig, kreve avgitt fra de av vassdragets vannfall, der tilhører norske kommuner, ytterligere kraft, såvidt fornødent til å dekke deres eget behov eller til å forsyne deres innvånere med kraft til lys, varme, gårdsdrift, håndverk eller småindustri.

Kraften avgis i den form hvori den produseres.

Elektrisk kraft uttas efter departementets bestemmelse i kraftstasjonen eller fra fjernledningen eller fra ledningsnettet, hvad enten ledningene tilhører reguleringsanleggets eier eller andre. Forårsaker kraftens uttagelse av ledningene økede utgifter, bæres disse av den som uttar kraften, enten dette er staten eller en kommune. Avbrytelse eller innskrenking av leveringen, som ikke skyldes vis major, streik eller lockout, må ikke skje uten departementets samtykke.

Kraften leveres efter en maksimalpris beregnet på å dekke produksjonsomkostningene — deri innbefattet 6 procent rente av anleggskapitalen — med tillegg av 20 procent. Hvis prisen beregnet på denne måte vil bli uforholdsmessig høi, fordi bare en mindre del av den kraft vannfallet kan gi er tatt i bruk, kan dog kraften istedet forlanges avgitt efter en maksimalpris, som svarer til den gjengse pris ved bortleie av kraft i distriktet. Maksimalprisen fastsettes ved overenskomst mellem vedkommende departement og konsesjonæren eller i mangel av overenskomst ved skjønn. Denne fastsettelse kan

såvel av departementet som av konsesjonæren forlanges revidert hvert 5te år. Hvis eieren leier ut kraft, og kraften til kommuner eller stat kan uttas fra kraftledning til nogen av leietagerne, kan kommunen eller staten i ethvert tilfelle forlange kraften avgitt til samme pris og på samme vilkår som leierne av lignende kraftmengder under samme forhold.

Eieren har rett til å forlange et varsel av 1 år for hver gang kraft uttas.

Undlater anleggets eier å levere denne kraft uten at vis major, streik eller lockout hindrer leveransen, plikter han etter departementets bestemmelse å betale en mulkt til statskassen av kr. 1,00 pr. dag for hver kW. som urettelig ikke er levert. Det offentlige skal være berettiget til etter departementets bestemmelse å overta driften av anlegget for eierenes regning og risiko, såvidt nødvendig til levering av den betingede kraft.

Opsigelse av konsesjonskraft kan skje med 2 års varsel. Opsagt kraft kan ikke senere forlanges avgitt.

22.

For opfyllelsen av de forpliktelser som ved anlegget eller dets drift pådras likeoverfor andre, og for overholdelsen av de i konsesjonen fastsatte betingelser skal der stilles sikkerhet for et beløp av kr. 25 000,00 etter nærmere bestemmelse av vedkommende regjeringsdepartement.

23.

Departementet kan under særlige omstendigheter gi en vannfalls- eller bruks-eier, som ikke er medeier i reguleringsanlegget, tillatelse til å benytte driftsvann som er innvunnet ved reguleringen mot en årlig godtgjørelse til reguleringsanleggets eier. Denne godtgjørelse skal i tilfelle av tvist fastsettes av departementet.

24.

Reguleringsanleggets eier underkaster sig de bestemmelser som til enhver tid måtte bli truffet av vedkommende regjeringsdepartement til kontroll med overholdelsen av de opstilte betingelser.

De med kontrollen forbundne utgifter erstattes det offentlige av reguleringsanleggets eier etter nærmere av vedkommende departement fastsatte regler.

25.

Alle heftelser, som hviler på anlegget, faller bort, når det i henhold til reguleringskonsesjonen går over til staten.

26.

Reguleringskonsesjonen skal tinglyses i de tinglag, hvor anlegget er beliggende. Et utdrag av konsesjonen skal tinglyses som heftelse på de eiendommer eller bruk i vassdraget for hvilke reguleringen kan medføre forpliktelser.

Manøvreringsreglement

for

regulering av Bygdin.

(Fastsatt ved kongelige resolusjoner av 27 august 1928 og 12 september 1930.)

1.

For regulering av Bygdin gjelder følgende reguleringsgrenser (i hovedmagasinet vestenfor sundet ved Bygdisheim):

Øvre reguleringsgrense kote 1057,40

Nedre —»— » 1048,25

Reguleringshøide 9,15 m.

Høidene refererer sig til fastmerkebolt i fjell ved statens kai ca. 150 m. ovenfor utløpet av Bygdin. Boltens høide er 1057,952 m. o. h.

2.

Tapningen av vann fra magasinet i lavvannsperioden skal skje så jevnt som mulig av hensyn til isforholdene i vassdraget. Tapningen påbegynnes før Vinstervatnet (Strømsvatnet) har islagt sig, dog ikke før 1 november, medmindre behovet for driftsvann nødvendiggjør en tidligere påbegynnelse av tapningen. Når kraftanlegget i Kamsfoss vil ta reguleringen i bruk, er det berettiget til såvidt mulig å få vann efter behovet, inntil 15 sm³. Såsnart der iverksettes ytterligere utbygning av fall i Vinstra eller Lågen ovenfor Mjøsen, skal tapningen fra magasinet kunne fortsettes også efterat brukene i nedre Glommen ikke lenger trenger tilskudd, for såvidt mulig å skaffe kraftanleggene ovenfor Mjøsen driftsvann, inntil vårflommen inntreder. Av disse grunner må magasinet ikke være tappet lavere ned enn til kote 1049 den 1 april.

3.

Når kraftanleggene, der står tilsluttet Brukseierforeningen, ved vårflommens inntreden ikke lenger behøver tilskudd, stenges dammen helt.

Brukseierforeningen skal dog ha adgang til efter valg å slippe så meget vann fra Bygdin at vannføringen i Vinsterelven nedenfor veibroen blir minst 1¼ sm³. Denne vannføring skal i så fall holdes, inntil en større vannføring igjen må slippes.

Brukseierforeningen må før fravikelseskjennelse ved endelig skjønn begjæres, ha truffet sitt valg mellem hel stengning av dammen og slipning av ovennevnte minstevannføring.

Alle dammens flomløp skal være åpne, når vannstanden i Bygdin vil overstige øvre reguleringsgrense. Dog kan vannet heves til kote 1057,70 ved plutselige flommer forårsaket ved utbrudd av øvre Melkedalsvatn.

4.

Til å forestå manøvreringen antas norsk statsborger, som godtas av Arbeidsdepartementet. Hovedstyret for Vassdrags- og Elektrisitetsvesenet kan bestemme hvor damvokteren skal bo samt at han skal ha telefon i sin bolig.

Der skal føres protokoll over manøvreringen og avleste vannstande samt observeres og noteres, om det forlanges, regnmengder, temperatur m. v. Av denne protokoll sendes ved hver måneds utgang avskrift til vassdragsdirektøren.

